

Verslag worldcafe 1. Lucht

Samenvatting:

Vanuit de persona's gingen we na wat interessante informatie is over luchtkwaliteit. Een deelnemer suggereerde vooral naar de website van Milieucentraal te kijken, die al goed is afgestemd op burgers ('dat begrijpt mijn moeder ook'). We bedachten dat Loes (één van de persona's waarin we ons moesten inleven) via een link bij een krantenartikel in NRC op de Atlas zou kunnen komen. Zij maakt zich vast zorgen over houtrook en luchtverontreiniging. Ze wil weten wat de luchtkwaliteit is in haar buurt, en op het adres van haar (klein)kinderen. Wat betekenen de concentraties voor haar/hun gezondheid? Waar kan ze het beste fietsen? Harry -de volgende persona- zal niet snel een gebruiker van de Atlas worden. Gezondheid is misschien een ingang, als hij COPD krijgt en wil weten of hij zijn truck kan blijven rijden. Of als een beroemde voetballer de Atlas aanprijst. Voor Maureen is de ALO-versie voor de mobiele telefoon van belang. Ze komt waarschijnlijk binnen via social media, dus inspelen op de actualiteit is belangrijk. De informatie moet voor haar kort en bondig zijn. Het was leuk om in de huid te kruipen van mogelijke gebruikers. Dit leverde mooie 'out-of-the-box' ideeën op.

Voorstellen/ideeën:

- Plaatje van de kaart als preview? En dat je vanuit daar kunt doorklikken om de echte, interactieve kaartviewer te zien
- Kaart met buffers rondom drukke wegen – daar geen school bouwen e.d. (maar wat als die school er al in ligt)?
- Mbt verhuizen: mensen zijn allang blij als ze een woning vinden. Hebben het niet voor het uitkiezen. Wat is dan hun handelingsperspectief? Maken we ze onnodig ongerust?
- Mbt verhuizen: hoe is de luchtkwaliteit over 2 jaar (meer elektrisch vervoer)? Niet voor niets verhuizen...of van regen in de drup komen
- Journalisten in themagroepen opnemen?
- Houtrook; iets over meldingen houtrook opnemen?
- Hoe mensen wegwijz maken in kaarten van Lucht? Direct naar 'adem ik schone lucht' verwijzen?
- Geen microgrammen voor jaargemiddelden, maar goed-matig-slecht zoals bij LKI (actie loopt ikv check-je-plek)
- Wat kan ik doen, niet meer buiten sporten oid? Gezonde fietsroute (kaartcombi maken).
- screenshot van de LKI op 1 uur 1 jan 2021 vergelijken met 1 uur 1 jan 2020 ivm verbod vuurwerk (toegevoegd aan mediakalender)

Algemene indruk, nav het 'huiswerk' om Atlas te bekijken

- **Kaartenbrowser – een plaatje van de kaart als preview?**

Jan geeft aan dat hij de kaartenbrowser best ingewikkeld vindt, met menu links en rechts, en vrij klein stuk dat dan nog voor de kaart zelf over is. En waar de postcode in te voeren? Vinden een paar anderen ook. Idee: Een preview van de kaart, als plaatje geven, en pas later, als men doorklikt, de browser – voor 'gevorderden'. Zie voorbeeld CBS: <https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/nederland-regionaal/wegwijzer/cbs-in-uw-buurt>

Toolbar kan simpeler voor burgers. Bv eerst 2 of 3 knoppen en de rest onder een tandwielletje/steekleutel verborgen.

Nog een idee van een van de “burgers”: vuurwerk (het zwaarste) gaat verboden worden per komende jaarwisseling. Misschien leuk om een screenshot van de LKI op 1 uur 1 jan 2021 te vergelijken met 1 uur 1 jan 2020?

- **Veel categorieën – liefst samenvoegen tot goed, matig, slecht**

Andre zat te puzzelen met de legenda, klopte dat nou met de kleuren op de kaart? Sara licht toe dat de kleur anders kan zijn vanwege een onderliggende kaart. Jeanine vindt het verwarrend dat de titel van een eerder geopende kaart zichtbaar blijft. En ze had niet gezien dat de legenda nog meer categorieën had (die zag je pas na extra klik). Sara licht toe dat het Atlasteam de legenda wel direct zichtbaar wilde hebben, omdat die belangrijk is voor de interpretatie van de kaart.

Brainstorm vanuit persona ‘Loes de Wit’; 74 jaar, gepensioneerd lerares Duits

Citaat uit gesprek: *‘Milieu Centraal heeft een goede website, die begrijpt mijn moeder ook! Kijk hoe zij dat doen’*

- **Houtrook**, ze maakt zich vast zorgen of haar kachel voor overlast zorgt. Of andersom, bezorgd over vieze lucht door kachel van de burens. **Is dat erg ongezond?** Vanuit hun werkveld weten aanwezigen dat dit een lastig issue is. Jan krijgt er veel vragen over. Welke gegevens zou Atlas kunnen geven? Er wordt een schatting gedaan voor bijdrage houtrook in emissieregistratie, maar dat zegt lokaal niet zoveel (is nu ook niet te zien op ALO). **Meldingen van houtrook per gemeente** of provincie laten zien? Dat je, bij verhuizen, beetje weet of er veel gestookt wordt in een wijk? Niet op adresniveau natuurlijk...
- **Ingang naar de Atlas**. We denken dat Loes wel met een PC overweg kan. Anders bezoekt ze wel een internetcursus voor ouderen. Zou de Atlas dan een mooie **‘testcase’** kunnen zijn in zo’n cursus? Ze is zeker geïnteresseerd in haar leefomgeving. We denken dat Loes in contact komt met de Atlas na het lezen van een artikel in de NRC, waar verwezen wordt naar de ALO.
- Ze kan zich zorgen maken over milieuvervuiling. Zijn de gewassen in haar **moestuin** niet bedekt met ongezonde stoffen uit de lucht? Slaat dat op haar planten neer?
- Is de lucht in haar buurt wel gezond? Kan ze gewoon **gezond wandelen en fietsen in de buurt** of moet ze daarvoor naar buitengebied met minder luchtvervuiling?
- Zitten de school of kinderdagverblijf van haar kleinkinderen niet te dicht bij een drukke snelweg? Kinderdagverblijf is overigens een leuke boerderij. Wat is een **veilige zone, dwz veilige afstand tot drukke weg** (zoals GGD’en die hanteert in adviezen voor ‘gevoelige bestemmingen’)?
- **Ze weet niet welke kaart ze moet hebben**, als ze wil weten of de lucht bij haar erg vervuild is. Actueel? Jaargemiddelde? Ziet ze dat onderscheid überhaupt? Daar is check-je-plek voor gemaakt, maar kan ze die vinden? Naar welke stof moet ze kijken? Stikstof ingewikkeld. Milieu Centraal behandelt dat onderwerp ook.

- Ze heeft soms last van **stank**. Wil dan weten waar het vandaan komt. Bedrijven met **gevaarlijke stoffen, Moerdijk, incidenten**? Dat staat in ALO niet onder Lucht, maar onder Veiligheid – maar kan zij dat vinden??
- **Klimaatverandering**. Daar maakt ze zich zorgen over, hoe ze aarde achterlaat voor kleinkinderen. **Wat kan ik doen**? Moeten we iets over CO2 opnemen in de ALO? Maar heeft geen directe link met gezondheid....Het thema klimaat is trouwens sinds kort beschikbaar gekomen op de Atlas.
- **Wonen/Verhuizen**. Kan ze een kleiner huis vinden in de toekomst? Mensen kunnen vaak helemaal **niet kiezen voor een woning** – blij als ze er überhaupt 1 vinden. Of sociale huurwoning krijgen toegewezen. Zaaie we dan niet teveel onrust met de Atlas? Wat is dan je handelingsperspectief? Minder buiten sporten? Andere fietsroute?
- **Mobiliteit/Voorzieningen**: kan ze haar (klein)kinderen makkelijk blijven bereiken als ze ouder wordt? Hoe is (de afstand tot) openbaar vervoer?

Brainstorm vanuit persona Harry, vrachtwagenchauffeur

- Harry zal niet snel een gebruiker van de Atlas worden. Gezondheid is misschien een haakje, als hij COPD krijgt en wil weten of en waar hij zijn truck kan blijven rijden. Of komt binnen via andere website; filenieuws, buienradar. Of zijn interesse wordt gewekt als een bekende voetballer de Atlas gebruikt.

Brainstorm vanuit persona Maureen, hard werkende moeder

- Voor haar is de ALO-versie voor **de mobiele telefoon** van belang. Ze komt waarschijnlijk binnen via social media; **Facebook** oid.
- Ze wil een gezonde leefomgeving voor haar kinderen; wil weten wat de luchtkwaliteit is thuis, op school en kinderdagverblijf. Liefst direct naar **het dashboard** met algehele indruk van haar leefomgeving
- Teksten moeten kort en krachtig zijn. Wat kan ze ermee?
- Ze wil ook weten waar natuur in de buurt is, waar ze met gezin heen kan
- **Trend** vindt ze belangrijk, hoe is de luchtkwaliteit over een paar jaar? Niet voor niets verhuizen!
- **Actualiteit is een goede ingang**, daar moet je op inspelen, zoals met de loden leidingen. Zoek samenwerking met journalisten

Verslag worldcafe 2. Lucht

Er was veel belangstelling voor het worldcafe 2 van het thema 'Lucht'. Er waren meer deelnemers dan normaal in de themagroep; ook provincies en RWS en Milieucentraal schoven aan. Houtrook kwam ter sprake, het Schone Lucht Akkoord (SLA), en de 'microgrammen' op de kaarten (liever indelen in goed-matig-slecht oid). Vanuit het SLA komen dit jaar nieuwe indicatoren in de Atlas; o.a. de verloren levensduur. Overige ideeën; hoeveel verbetert de lucht door snelheidsbeperking, wat is de trend (dalen de concentraties) en wat verandert er door de invoering van de Omgevingswet? Mogelijke nieuwe kaarten; vergunde geurcontouren en regionale bomenkaarten ivm pollen. Het Atlasteam zal de mogelijkheden bekijken en koppelt dit terug met (de rest van) de themagroep.

- Moeten regionale kaarten consistent zijn met landelijke kaarten (actie: bespreken in content team)? Dat is nu niet het geval, bijv. bij de GES kaart Lucht van Noord-Brabant. Kaarten Gelderland ook weer anders. Eruithalen en alleen MGR landelijk tonen? Dat zou Bert heel jammer vinden. **Actie: alle regionale kaarten nalopen**, bijsluiters moeten ook worden ge-update. GES staat nog onder Gezondheid ipv Ruimte. Oudere kaarten verwijderen (N-Brabant is bezig met update van de kaarten).
- Zodra nieuwe, recente kaarten beschikbaar zijn iets schrijven over de trend. Wat doen de maatregelen om de lucht te verbeteren, zoals snelheidsbeperking tot 100 km/u? Vaak zijn die verschillen klein. In proces van Schone Lucht Akkoord (SLA), komt een evaluatie om de 3 jaar. Belangstelling voor luchtkwaliteit over 2 jaar bij 'burgergroep' (ronde 1). Nu in SLA alleen 2030. **Navragen bij RIVM** wat mogelijkheden zijn.
- Idee: De atlas kan ook een taartdiagram tonen, met de bijdrage van de verschillende bronnen (verkeer, industrie etc) aan de concentratie van bv stikstof
- Zoek contact met journalisten, die hebben behoefte aan objectief materiaal en kunnen de Atlas zo promoten. *Bespreken in CM-overleg*
- Check-je-plek/dashboard van belang, mensen willen weten hoe het op hun adres is (evt in vergelijking met andere adressen).
- Geen microgrammen voor jaargemiddelden, maar goed-matig-slecht zoals bij LKI (actie loopt ikv check-je-plek). Of op z'n minst: boven of onder advieswaarde (ook al zijn er onder die waarden ook negatieve gezondheidseffecten).
- Inspelen op actualiteit: hou ontwikkelingen DSO in de gaten. Doe iets rond de nieuwe omgevingswet, wat is veranderd tov NSL? En wat doet de snelheidslimiet van 100 km/h voor de luchtkwaliteit en files? Dat is overigens wel lastig te zeggen, verschil vaak erg klein en verkeersstromen veranderen ook.
- Miriam Gerlofs (RIVM) vertelde over het Schone Lucht Akkoord, waarvan een indicator in de Atlas zal komen. Het gaat dan om levensduurverlies door luchtverontreiniging. In die maat zitten zowel fijnstof als stikstofdioxide verwerkt.
- Geur: kaart van geurcontouren opnemen? Dan weten mensen of een bepaalde mate van geurhinder door bedrijven binnen een vergunning valt. IPO zou die data bijeenbrengen, daarna zou Atlas een kaart kunnen ontsluiten.
- Pollen. Er worden nog wel eens veel berken geplant, zoals laatst bij een gezondheidscentrum. Niet handig ivm pollen! Mensen bellen LUMC nog wel eens, of bomen gekapt kunnen worden. Atlas heeft geen bomenkaart, voor sommige regio's bestaat dat wel. Kijken of dit iets is voor de Atlas?

- Vraag die GGD-en nog wel eens krijgen; is mijn hardlooprondje 'gezond' of veel luchtverontreiniging? Hangt ook van de windrichting af...
- 'Ik heb astma' zou ook een mooie ingang kunnen worden bij een Atlas voor burgers. Dan naar actuele concentraties (LKI) verwijzen. In het verlengde hiervan werd ook geopperd om handelingsperspectieven te geven voor mensen met CPOD en astma én voor mensen die minder gevoelig voor luchtverontreiniging zijn.
- Nog een idee: Stookklachten op wijkniveau tonen. Of in Atlas verwijzen naar stookwijzer.nu